

ALLDECOR

YENİ BİR GELENEK

BURÇAK BİNGÖL'ÜN ÇALIŞMALARI, YOĞUN ÜRETME BİÇİMİYLE VE KOPYALAMA, İZ SÜRME VE YENİDEN YAPILANDIRMA YÖNTEMİYLE, SÜSLEME İLE DEKORASYON KAVRAMLARINA ANALİTİK BİR AÇIDAN YAKLAŞIYOR.

YAZI MURAT CAN UYSAL

Burçak Bingöl, sanatın pek çok alanında kendini eğitmiş bir isim; Ankara Devlet Konservatuvarı Yarı Zamanlı Koro Bölümü ile başladığı yolculuğu, seramik alanındaki eğitimle sürmüştü. New York New School'da fotoğraf eğitimi alan Bingöl, dünyada ve Türkiye'de pek çok eseriyle adından söz ettiriyor. Eserleri ile geleneksel sanatlardan eklemlediği motif, bezeme ve malzemelerle yeni bir geleneğin oluşmasını sağlıyor; aykırı birliktelikleri ve tuhaf 'yan yanlıkları' sıkça kullanıyor. Doğu ve batı geleneklerini hem birbirine basan hem de yok sayan organik-psikolojik peyzajlar meydana getiriyor. Sanat hayatındaki evresini "Bu topraklarda, yapılmış olana baktığım, bozarak, kırarak, yeniden inşa ederek kendimce yeniden kurguladığım bir dönemdim" diyerek anlatıyor.

Sanatınızı nasıl tanımlıyorsunuz?

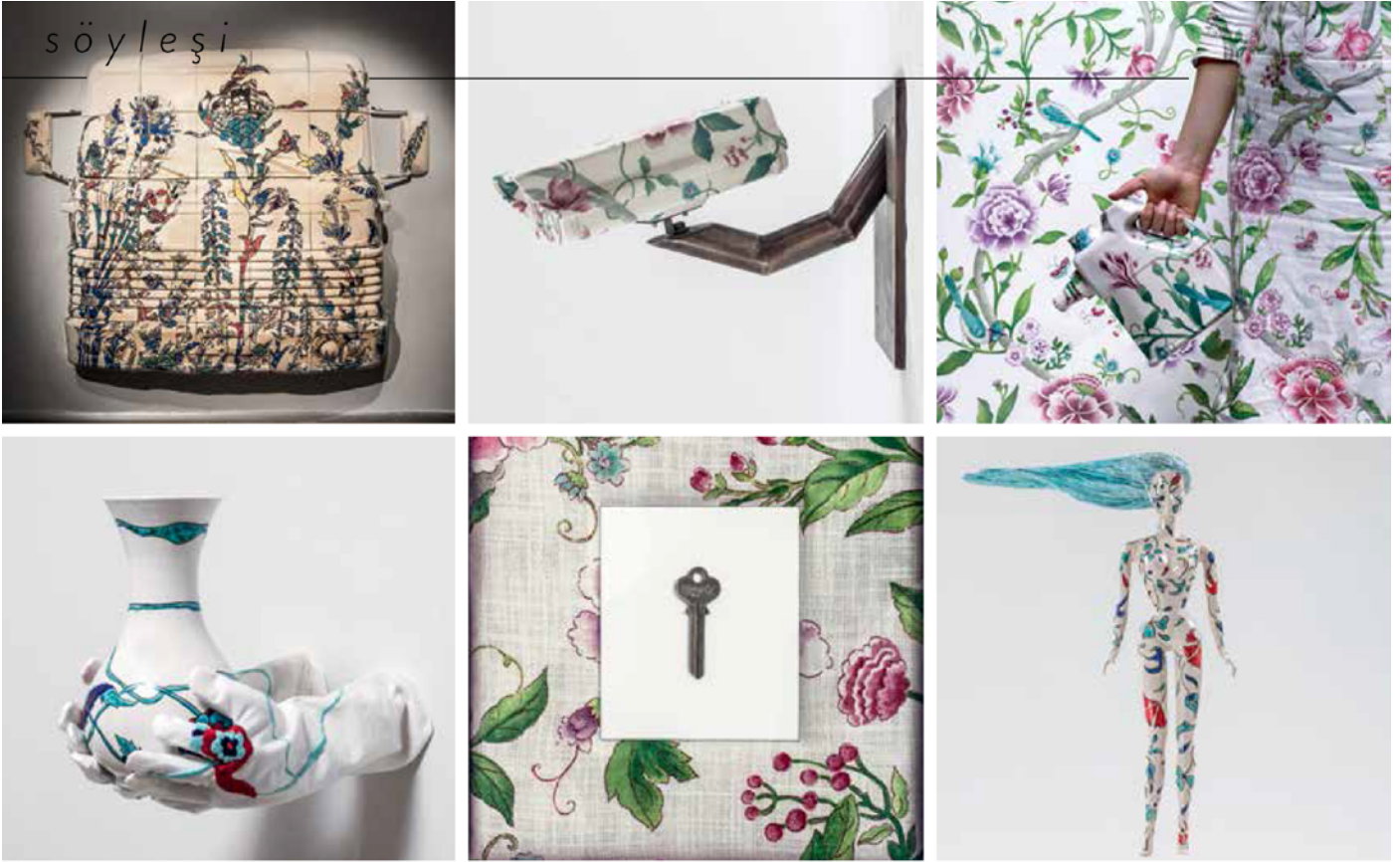
Aslında başından beri tek bir proje üzerine çalışıyorum ve tüm yaşamımda o bütünü oluşturacak parçaları üretiyor gibi hissediyorum. Her iş kendi temasının yanında daha büyük dönemleri kapsayan genel konuya ekleniyor. Şu anda geleneğin kendisi, zanaat kültürü ve süs kavramına yoğunlaştığım bir dönemdim. Yaptığım şeyi, bu konuların bu topraklarda, bugün ne anlamlara gelebileceğiyle ilgili sanatsal bir araştırma ve sahneleme peşindeyim diye tanımlayabilirim. Bu aşamaya da aslında Araba Sevdası sergisi ve çevresinde üretilmiş bir seri çalışmadan sonra ulaştım. Bu sergide aslından kalıp

alınarak üretilmiş, birebir boyutta, el yapımı bir seramik kamyon vardı. Seramik malzemeyi ucundan tanımış kişiler bunun ne kadar kaçık bir fikir olduğunu hemen anlayacaktır. Aldığım onca eğitimden sonra benim için de teknik olarak çok büyük ihtimal, gerçekleşmesi imkansız bir projeydi. Yalnız bir durum vardı ki, o da bu fikri zihnimden bir türlü atamıyordum; tam üç yıldan söz ediyorum. Nihayetinde bundan kurtulmak için en azından olamayacağını görmem gerektiğine ikna olarak kolları sıvadım. O kamyonun pişmiş, sırlanmış, dekorlanmış ve teknik sergilenme sorunları çözülmüş olarak hala o duvarda asılı olduğuna inanmakta zaman zaman güçlük çekiyorum. Ankara'da ürettiğim dönemlerde başlayan yabancılaşma teması, İstanbul'a taşınmamla birlikte kişiselden toplumsala evrilmişti ve bunun için çok büyük bir nesneyi kendine yabancılaştırmam gerekiyordu. Bu da ağır yükleriyle, sürekli yer değiştiren bir nesne, kamyon oldu. Bu proje bir seramikçi olarak seramik yapmak eyleminin benim açımdan en tepe noktasını oluşturuyor. Kendi kendine meydan okuma diyelim. Yabancılaşma temasıyla başlayan hikayede yerellik fikriyle daha da ilişkilendirilerek, kişisel bir hesaplaşmaya dönüştü. İşte şimdi de tüm bu süslü geleneksel malzemeye, seramik yapmayarak bu topraklarda, bu bölgede yapılmış olana baktığım, bozarak, kırarak yeniden inşa ederek kendimce yeniden kurguladım.

Sanatla olan ilişkiniz nasıl başladı?

Aslında sanatla ilk ilişkim müzikle başladı. İlkokul sırasında başladığım yarı zamanlı konservatuvar eğitimi lise dönemlerine kadar sürdü. Görsel sanatlar ise üniversitede güzel sanatlar eğitimiyle başladı. Lisans, yüksek lisans ve doktora çalışmalarıyla devam etti. Seramik bölümünde bu çalışmaları gerçekleştirirken, bir yandan müzik de hep vardı; üyesi olduğum Orfeon Oda Korosu'yla pek çok uluslararası turne ve yarışmalara katıldık. İşin eğitim ayağında son olarak New York'da katıldığım fotoğrafla ilgili bir program var ki, bu da aslında bana belli bir bakış açısı getirdi diyebilirim.

"BİR BÜTÜNÜ OLUŞTURACAK PARÇALAR ÜRETİYOR GİBİ HİSSEDİYORUM, SON DÖNEMDE ZANAAT KÜLTÜRÜ VE SÜS KAVRAMINA YOĞUNLAŞIYORUM."

Birçok disiplinde eğitim almışsınız. Sizce akademik sanat eğitimi yaratıcılığı öldürüyor mu, yoksa daha çok besliyor mu?

Akademik ortam belli olanaklar sağladığı kadar belli kısıtlamalar da getiriyor. Yaratıcılık söz konusuysa bu kurumlarda izlenecek programların zamanın ruhuna göre dönüşmesi şart. Belli bir disiplin içerisinde yaratıcı bir sorunun çözümüyle ilgili bir yöntem önermesi açısından önemli; bununla birlikte yöntemler ne kadar sağlıklı uygulanıyor bununla ilgili şüphelerim var. En azından benim deneyimim bu yöneydi. Yeteneği öldürüyor demek de biraz abartılı olur ama yeniye karşı belli bir direnç gösterdiği de kesin. Bununla birlikte tam olarak bu da başka yaratıcı edimleri kışkırtabilir tabii ki...

Sanatınızı güncel kılmak adına nerelerden besleniyorsunuz?

Aykırı birliktelikler, yanlışlıklar ve tuhaf yan yanlıklar daha düşünüp tartmaya fırsat bulamadan beni etkisi altına alan, aşırı ilgimi çeken ve üretimimi besleyen durumlar... İstanbul'un kendisi biraz böyle zaten; sokaklarında yürümek, bilinmeyen yerlerine girip çıkmak ve burayı sarmalayan zamanlar üstü ruha çaresizce sürekli uyumlanmaya çalışmamızda müthiş bir yaşam coşkusu ve dinamizm var bence.

Sergilerin sanatınızı yansıttığını düşünüyor musunuz?

Sergilerimin benim için en önemli anlamı profesyonel bir bakış açısıyla üretmek ve sunmak pratiğini kazandırması. Nadireler Kabinesi ve Araba Sevdası tüm işlerin birbiriyle ilişkili olduğu ve birçok alt hikayenin bütünü oluşturduğu titizlikle kurgulandığı çalışmalar. Üretimim çoğaldıkça kendi sesimi daha iyi duyabildiğim ve belli bir özgüvenle cesur şeylere girişebildiğim bir gerçek. Minör Kahramanlıklar

Sergisi küratörlü bir karma sergiydi ve küratörle birlikte düşünerek geliştirdiğim oluşturma süreci tüm stresinin yanında müthiş öğretici ve tatmin edici bir deneyime dönüştü.

Fotoğraf alanında bir proje yapmayı düşünüyor musunuz?

Aslında sürekli düşündüğüm ama yapılandırılması ve üretimi için harekete bir türlü geçmediğim projelerim var. Şimdilik ciddi bir şekilde, sadece düşünüyorum.

Son yıllarda Türkiye'deki çağdaş sanat ile ilgili yorumlarınız neler?

Her tür atılıma ve yeniliğe çok olumlu yaklaşıyorum. Bence herkes aklındaki samimiyetle ortaya koymalı. Ancak daha çok üreterek, etkinlik yaparak bir şeyleri daha iyi nasıl yapabileceğimizi anlayabiliriz. Bana göre 15 milyon kişinin yaşadığı bir yer için olan bitenler hala çok az... Dünyanın değişik köşelerinde çalışmalarımı gösterme ve farklı insanlarla görüş alışverişinde bulunma şansım oldu. Sanatın milliyeti aşan bir tarafı var ve ben bu sergilerde kendimden gayri bir temsiliyet endişesine girmediğimden olsa gerek, belli bir odağı olan bakış açısını da yakalayamadım. Bu sohbetlerden edindiğim pek çok dostum oldu ve onlarla yaptığım fikir alışverişleri de beni bir sanatçı olarak çok besliyor. Sanırım kendimize nasıl baktığımız, nasıl tanımladığımız en önemli nokta. AD

Bingöl'ün çalışmaları, tekrar etme pratiğini hem üretim hem de bir görsel dil olarak kullanıp alışlagelmedik düzenler oluşturuyor. İşleri müzelerin yanında Avrupa, Amerika ve Ortadoğu'daki özel koleksiyonlarda yer alıyor.